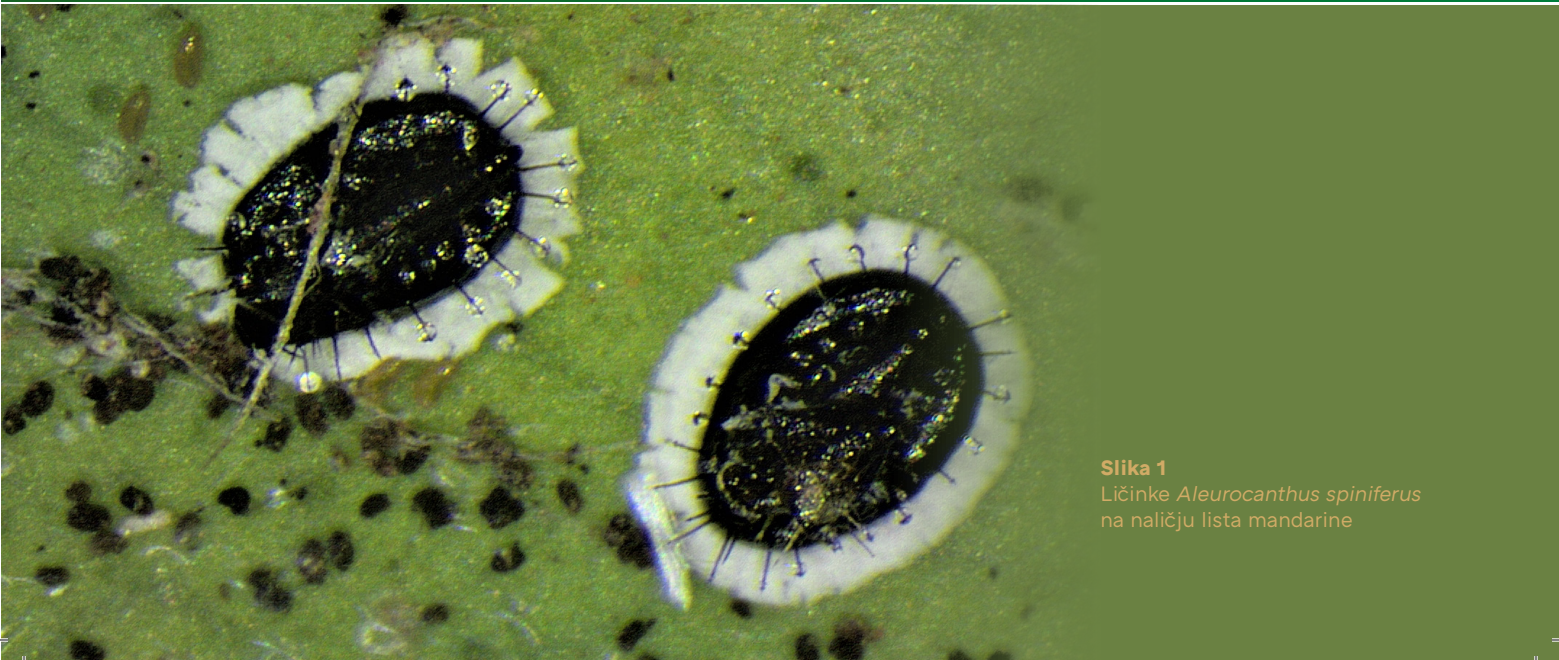

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

Aleurocanthus spiniferus u Hrvatskoj

Slika 1

Ličinke *Aleurocanthus spiniferus*
na naličju lista mandarine

O čemu se radi?

Narančin trnoviti štitasti moljac (*Aleurocanthus spiniferus*) je karantenski štetnik na području Europske Unije, podrijetlom iz Azije. U Europi je prvi puta nađen 2008. u Italiji. Nakon toga, štetnik je otkriven i u Crnoj Gori, Grčkoj i Albaniji. U Hrvatskoj je zabilježen 2018. u proizvodnom nasadu mandarine u mjestu Vitaljina, u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Radi se o vrlo opasnom štetniku koji napada mnogobrojne kultivirane i divlje biljne vrste, a najznačajniji domaćini su agrumi. Štete na biljkama uzrokuju ličinke i odrasli razvojni stadiji štetnika sisanjem biljnih sokova na naličju listova te izlučivanjem obilne medne rose, na kojoj se razvijaju crne gljivice čađavice. Jako napadnuti listovi agruma mogu otpasti, a plodovi prekriveni čađavicom gube tržišnu vrijednost. Ova nova vrsta štetnika predstavlja visok fitosanitarni rizik za mnoge poljoprivredne kulture u Hrvatskoj, a posebice za nasade agruma na području doline Neretve.

Kako izgleda?

Odrasli kukac je vrlo sitan, dug oko 1,5 mm. Krila su sivoplave metalne boje i prekrivaju većinu tijela. Na krilima su prisutne bijele mrlje koje na unutarnjem rubu oba krila formiraju prugu. Oči su crvenkastosmeđe boje. Ticala i noge su bijele sa svijetložutim mrljama. **Jaja** su žućkasta, ovalna i izdužena te duga oko 0,2 mm. **Ličinka** je također vrlo sitna, duljine od 0,3 do 1,3 mm. Tijelo je crno i ovalno. Potpuno razvijene ličinke imaju na leđnoj strani mnogobrojne, poput trna šiljate dlake, na čijem vrhu izlučuju kapljicu voska žute boje, a rub im je omeđen bijelim voštanim resama. I odrasli kukci i ličinke žive, hrane se i razvijaju na naličju lista biljke domaćina.

Slike 2 i 3 Odrasli kukci i jaja (lijevo) te ličinke (desno) *Aleurocanthus spiniferus* na naličju lista mandarine

Kakve štete uzrokuje?

A. spiniferus je štetnik koji napada više od 90 biljnih vrsta. Agrumi su gospodarski najznačajnije biljke domaćini, iako napada i koštičavo i jezgričavo voće, vinovu lozu te mnogobrojne ukrasne i divlje biljne vrste. Izravne štete na biljkama uzrokuju ličinke i odrasli razvojni stadiji štetnika sisanjem biljnih sokova na naličju listova, dok su neizravne štete posljedica izlučivanja obilne medne rose na kojoj se razvijaju gljivice čađavice. Kapljice medne rose padaju na listove i plodove. Na nju se naseljavaju crne gljivice čađavice te tako smanjuju respiraciju i fotosintezu biljke, a plodovi gube tržišnu vrijednost. Jako napadnuti listovi mogu otpasti.

Razina dušika u napadnutim listovima je manja, a uslijed jakog napada porast mladica je smanjen. Zametanje plodova može biti reducirano. U Hrvatskoj je do sada *A. spiniferus*, osim u nasadima agruma nađen i na vinovoj lozi te na nekoliko voćnih (marelica, trešnja, nar, smokva, nešpula, dunja), ukrasnih (ruža, petolisna lozica, lovor višnja) i divljih biljnih vrsta (bršljan, pasja ruža).

Slike 4 i 5 Napad ličinki *A. spiniferus* na naličju (lijevo) i gljivice čađavice na licu lista mandarine (desno)

Gdje je proširen u Hrvatskoj?

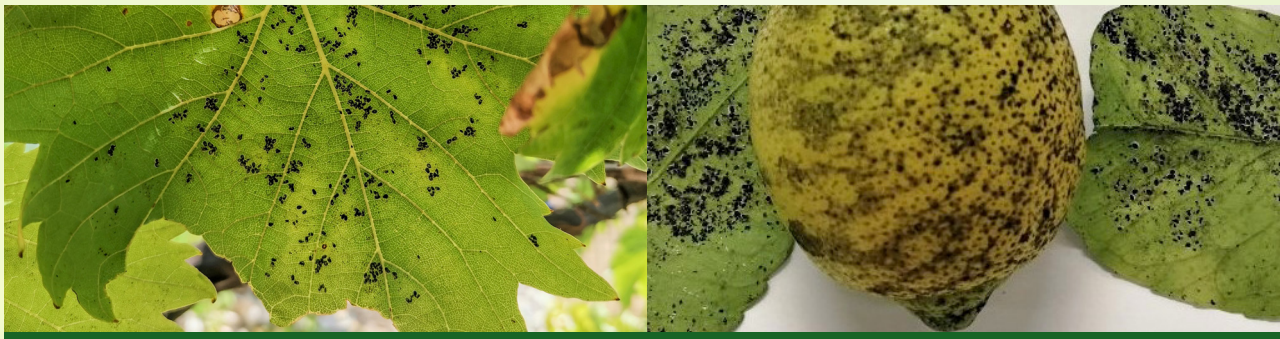
Nalaz iz 2018. na mandarini u mjestu Vitaljina u Dubrovačko-neretvanskoj županiji bio je prvi pozitivan nalaz *A. spiniferus* u Hrvatskoj u jednom proizvodnom nasadu. U 2019. štetnik se proširio prema sjeverozapadu Dubrovačko-neretvanske županije. Nađen je u dva voćnjaka slatke naranče u mjestu Ljuta te na nekoliko biljnih vrsta na okućnici u mjestu Molunat. *A. spiniferus* je 2019. nađen na otoku Hvaru, a 2020. i na Braču.

Karte 1 i 2 Lokaliteti nalaza *A. spiniferus* 2018. (crvena oznaka) i 2019. (žute oznake) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (lijevo) te 2019. (žuta oznaka) i 2020. (zelene oznake) u Splitsko-dalmatinskoj županiji (desno)

Kako ga pronaći?

Prisutnost medne rose i crnih gljivica čađavica na nadzemnim organima biljaka domaćina mogu upućivati na mogući napad štetnika *A. spiniferus*. Međutim, ovakvi simptomi mogu biti povezani i s napadom drugih vrsta štitastih moljaca, lisnih uši, štitastih uši ili lisnih buha. Stoga je potrebno vizualno, uz pomoć džepne lupe, pregledati naličje listova i odrediti eventualnu prisutnost ličinki i/ili odraslih stadija vrste *A. spiniferus* na temelju izgleda i boje kukca. Budući da je moguće pogriješiti kod određivanja uzročnika simptoma napada, uzorak listova s ličinkama potrebno je analizirati u dijagnostičkom laboratoriju. U slučaju pozitivnog rezultata analize, nadležni fitosanitarni inspektor će u cilju sprječavanja širenja te suzbijanja i iskorjenjivanja karantenskog štetnika temeljem „Odluke o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere za sprječavanje širenja i suzbijanje narančina trnovitoga štitastog moljca - *Aleurocanthus spiniferus* (Quaintance)“ (NN 111/2020) narediti provođenje adekvatnih mjera.

Slike 6 i 7 Ličinke *A. spiniferus* na naličju lista v. loze (lijevo) i gljivice čađavice na plodu limuna (desno)

Koga kontaktirati u slučaju sumnje?

U slučaju sumnje na prisutnost karantenskog štetnika *A. spiniferus* u nasadu obratite se Sektoru za nadzor poljoprivrede i fitosanitarni nadzor Državnog inspektorata Republike Hrvatske ili Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu – Centru za zaštitu bilja na sljedeće kontakte: **E-MAIL** fitosanitarna.inspekcija@dirh.hr / **TEL** 01 2375 100, **E-MAIL** czb@hapih.hr / **TEL** 01 2311 640

Slika 8 Odrasli *A. spiniferus*

Autori:

dr. sc. Mladen Šimala
Maja Pintar, dipl. ing.

Urednica:

dr. sc. Zdravka Sever

Tiskanje letka omogućilo je
Ministarstvo poljoprivrede
Republike Hrvatske.